

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
04.05.2020.- 08.05.2020.

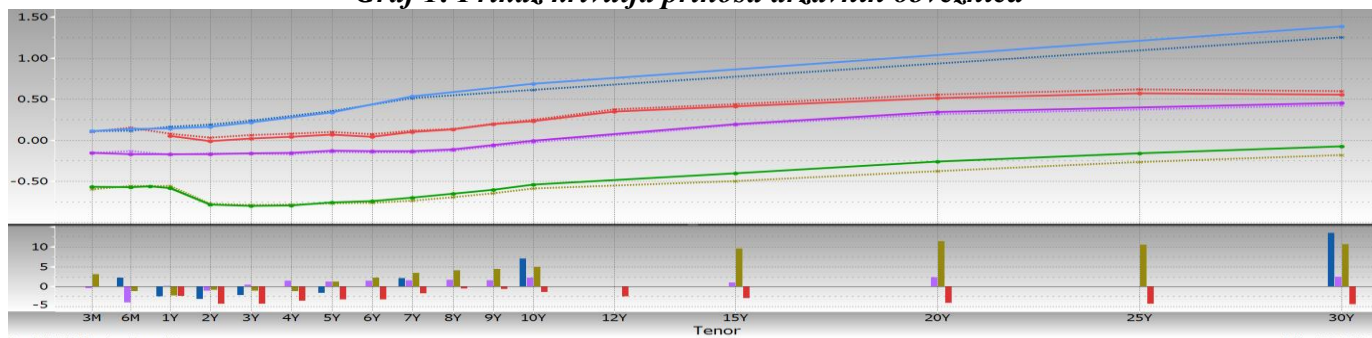
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	1.5.20	-	8.5.20	1.5.20	-	8.5.20	1.5.20	-	8.5.20	1.5.20	-	8.5.20
2 godine	-0,76	-	-0,78	0,19	-	0,16	0,04	-	-0,01	-0,14	-	-0,15
5 godina	-0,76	-	-0,76	0,35	-	0,33	0,10	-	0,07	-0,14	-	-0,12
10 godina	-0,59	-	-0,54	0,61	-	0,68	0,25	-	0,24	-0,02	-	0,00

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	1.5.20	-	8.5.20
3 mjeseca	-0,567	-	-0,515
6 mjeseci	-0,598	-	-0,572
1 godina	-0,543	-	-0,545

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 08.05.2020. godine (pune linije) i 01.05.2020. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Početak prošle sedmice obilježile su vijesti o započetim ublažavanjima mjera uvedenih tokom protekla dva mjeseca u dvije najpogođenije zemlje u Evropi, Italiji i Španiji. S druge strane, u fokusu je još jednom došao odnos SAD-Kine, nakon što je predsjednik Trump ponovo zaprijetio mogućim tarifama. Jedna od glavnih vijesti je bila i ta da je Njemački sud pravde donio odluku da je progam kupovina obveznica ECB, tačnije program kupovina javnog sektora (PSPP), koji je pokrenut u 2015. godini i ponovo aktiviran prošlog novembra, djelimično neustavan. Sud je tako presudio da Deutsche Bundesbank treba da prestane sa kupovinama državnih obveznica, ali da ECB ima rok od 3 mjeseca da dokaže da su ove kupovine legalne i ekonomski opravdane. Ovakva presuda je u suprotnosti sa zaključcima Evropskog suda pravde od decembra 2018. godine, vezano za pitanje legalnosti programa kupovina obveznica ECB, pa je ECB na ovakvu odluku izdala saopštenje da posluje unutar svog mandata cjenovne stabilnosti, kao i da su nalazi Evropskog suda pravde obavezujući na svim nacionalnim sudovima. **Ministar finansija Njemačke je izjavio da Deutsche Bundesbank, za sada, može da nastavi sa učešćem u spornom programu kupovina obveznica. Bitno je napomenuti da novi program PEPP, koji je uveden kao odgovor na aktuelnu krizu izazvanu pandemijom, nije bio tema navedene odluke suda.** Iako ostaje nejasno na koji način ECB treba da dostavi objašnjenje, ova vijest je uticala na pad prinosa obveznica eurozone, posebno italijanskih zbog špekulacija da bi se ova odluka mogla odraziti na buduće operacije ECB. Ipak, do kraja sedmice je uslijedila korekcija kretanja prinosa, pa su tako prinosi sigurnijih obveznica kraćeg

roka dospjeća zabilježili blagi pad, dok su prinosi na obveznice sa dospjećem od 5 i 10 godina na sedmičnom nivou povećani za 1 do 5 baznih poena, respektivno, dok su prinosi italijanskih obveznica zabilježili rast od 8 do 12 baznih poena. Nakon odluke suda predsjednica ECB Lagarde i potpredsjednik Guindos su još jednom potvrdili da je ECB spremna više nego ikada da pomogne ekonomiji koja se suočava sa dubokom recesijom. Na kraju prošle sedmice Evropski sud pravde je izdao saopštenje vezano za gorenavedeno pitanje, prilikom čega je upozorio na rizike pravnog poretka EU, ukoliko državni sudovi počnu da otvoreno dovode u pitanje obavezujuće odluke ove institucije. Dalje je navedeno da je osnovna svrha suda EU da se osigura da se EU zakon provodi širom bloka koji čini 27 članica. Na kraju Sud pravde EU je potvrdio da ova institucija ima isključivu nadležnost da donosi odluke o tome da li je neko djelo određene EU institucije u suprotnosti sa EU zakonima, a da se od državnih sudova traži da osiguraju da ovi zakoni u potpunosti stupe na snagu.

Prema kvartalnom istraživanju profesionalnih prognozera, koji objavljuje ECB, očekuje se pad GDP-a eurozone od 5,5% u ovoj godini, a zatim rast od 4,3% u 2021. godini, pod uslovom da se u maju i junu ukinu restrikcije uvedene tokom izbijanja pandemije. Pojašnjeno je da će ekonomija eurozone zabilježiti manju kontrakciju nego što na to ukazuju one više pesimistične prognoze, ali da će oporavak biti spor i postepen. Nakon toga objavljene su i **prognoze Evropske komisije, prema kojima se za eurozonu ove godine očekuje rekordni pad GDP-a od 7,7%, a oporavak ekonomije u narednoj godini, kada se očekuje rast GDP-a od 6,3%**. Takođe, očekuje se oštar rast nivoa javnih dugova, kao i budžetskih deficita zemalja članica. Što se tiče inflacije u eurozoni, očekuje se da će ista zabilježiti pad na 0,2% ove godine te ponovo zabilježiti određeni rast na nivo od 1,1% u 2021. godini. Objavljeni ekonomski podaci tokom prošle sedmice su pokazali da je tokom marta u skoro svim članicama eurozone zabilježen oštar pad proizvodnje, kao rezultat uvedenih restriktivnih mjera.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red.br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	APR	33,6	33,4	44,5
2.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (final.)	APR	11,7	12,0	26,4
3.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	APR	13,5	13,6	29,7
4.	Sentix indeks povjerenja investitora – EZ	MAJ	-28,0	-41,8	-42,9
5.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	MAR	-2,7%	-2,8%	-1,4%
6.	Maloprodaja – EZ (G/G)	MAR	-5,0	-9,2%	2,5%
7.	Maloprodaja – Italija (G/G)	MAR	-	-19,5%	6,1%
8.	Fabričke porudžbine – Njemačka (G/G)	MAR	-10,2%	-16,0%	1,9%
9.	Industrijska proizvodnja – Njemačka (G/G)	MAR	-8,9%	-11,6%	-1,8%
10.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	MAR	-11,1%	-17,3%	-1,7%
11.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G)	MAR	-	2,8%	-0,8%
12.	Industrijska proizvodnja – Španija (G/G)	MAR	-	-12,2%	-1,5%
13.	Industrijske prodaje – Nizozemska (G/G)	MAR	-	-8,4%	-1,2%
14.	Prerađivačka proizvodnja – Nizozemska (G/G)	MAR	-	-2,5%	-1,3%
15.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	MAR	-	-19,3%	-1,7%
16.	Trgovinski bilans – Njemačka (u milijardama EUR)	MAR	18,8	17,4	20,6
17.	Promjena broja nezaposlenih – Španija (u '000)	APR	-	282,9	302,3

SAD

Financial Times je objavio vijest da Vašington razmatra agresivnije ekonomske mjere protiv Kine uslijed sve snažnijih optužbi prema Pekingju da nije dobro upravljao pandemijom, prijeteci komercijalnom sporazumu koji je dogovoren prije manje od četiri mjeseca. Bijela kuća i Capitol Hill nastoje da usklade retoriku protiv Pekinga uz korake kojima će se suzbiti lanac ponude i investicijski tokovi, kako navode pojedini izvori bliski sa ovom tematikom, kao i pojedini lobisti. Ipak, još uvijek nije jasno do koje mjere su oni spremni da idu, jer je jasno da takvi potezi nanose štetu i ekonomiji SAD.

Predsjednik Trump pojačava pritiske da se ekonomija otvori smatrajući da Amerikanci treba da se vrate svakodnevnom životu, čak i ukoliko to vodi širenju zaraze i smrti od pandemije. Nekoliko ključnih zvaničnika Feda smatra da bi se ekonomija SAD mogla početi oporavljati u drugoj polovini godine, ali

je vjerovatno da će rast biti spor i neujednačen. Predsjednik Feda iz St. Louisa Bullard je izjavio da ekonomija ne može biti zatvorena zauvijek, jer ukoliko se to nastavi u drugoj polovini godine, tada postoje rizici nastanka finansijske krize ili čak depresije. Predsjednik Feda iz Atlante Bostic smatra da se politika niske kamatne stope neće mijenjati sve dok se ne pojave jasni dokazi da se ekonomija vraća na put oporavka. Bostic smatra da je važno ne reagovati prebrzo i time prekinuti oporavak. Među ovim izjavama važno je pomenuti i stav predsjednika Feda iz Dalasa Kaplana, koji je mišljenja da će se očigledno morati voditi prilagodljiva politika duži vremenski period.

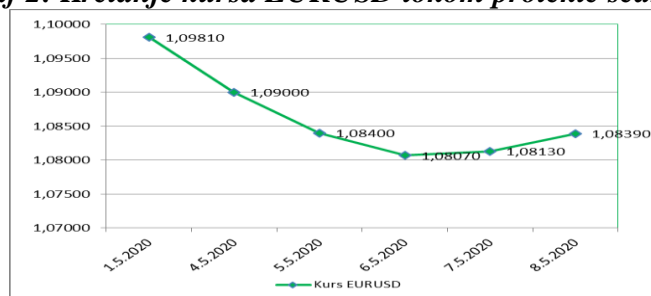
Predsjednik Feda iz Ričmonda Barkin, koji nema pravo glasa u FOMC-u, je mišljenja da su negativne kamatne stope već isprobane na drugim mjestima te da, po njegovom mišljenju, nema ničega vrijednog da bi se primjenilo u sadašnjoj situaciji u SAD. Predsjednik Feda iz Filadelfije je izjavio da Fed pažljivo razmišlja o uspostavljanju olakšica koje mogu da direktno obezbijede kreditiranje koledžima, univerzitetima i neprofitnim medicinskim institucijama. Naznake ovih olakšica pomenute su u saopštenju Feda od 30. aprila, kada je predstavljen "Main Street" program u kojem je Fed ukazao da ocjenjuje zaseban pristup kojim bi ispunio jedinstvene potrebe neprofitnih organizacija.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red.br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Fabričke porudžbine	MAR	-9,7%	-10,3%	-0,1%
2.	Trgovinski bilans (u mlrd USD)	MAR	-44,2	-44,4	-39,8
3.	PMI uslužni sektor F	APR	27,0	26,7	27,0
4.	PMI kompozitni indeks F	APR	-	27,0	27,4
5.	MBA broj aplikacija za hipotekarne kredite	1. maj	-	0,1%	-3,3%
6.	ADP promjena broja zaposlenih	APR	-20.550.000	-20.236.000	-149.000
7.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	2. maj	3.000.000	3.169.000	3.846.000
8.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	25. april	19.800.000	22.647.000	18.011.000
9.	Stopa nezaposlenosti	APR	16,0%	14,7%	4,4%

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,0981 na nivo od 1,0839, što predstavlja pad kursa za 1,29% na sedmičnom nivou.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Održana je sjednica MPC BoE na kojoj su članovi ovog tijela donijeli jednoglasnu odluku da se zadrži referentna kamatna stopa na nivou od 0,1%, dok su članovi glasali sa 7:2 za nastavak trenutnog programa kvantitativnih olakšica sa trenutnih 200 milijardi GBP, pri čemu ukupan program ima vrijednost od 645 milijardi GBP. BoE je saopštila da bi Velika Britanija mogla da se kreće ka njenom najgorem ekonomskom padu u posljednjih više od 300 godina pod uticajem zatvaranja ekonomije zbog pandemije koronavirusa, te time pokazala stav da je i dalje otvorena za buduće stimulanse. Prema BoE ovo je nešto što se zove „ilustrativni scenario“ prije nego standardno predviđanje, prema kojem bi ekonomija mogla da zabilježi pad za 25% u drugom kvartalu tekuće godine, dok bi nezaposlenost mogla da se poveća na preko 9%. Guverner BoE Bailey je pojasnio da kreatori monetarne politike mogu proširiti monetarne stimulanse već u narednom mjesecu, jer se Velika Britanija suočava sa ekonomskim padom koji bi mogao biti najlošiji u Evropi.

Ekonomija Velike Britanije se nalazi na putu da zabilježi kvartalnu kontrakciju od čak 7% pod uticajem mjera koje su rezultat prevencije širenja COVID-19, pokazala su pojedina istraživanja.

Ministar finansija Sunak je objavio da ispituje načine kojima će milione zaposlenih koji primaju državnu pomoć vratiti na poslove u momentu kada Velika Britanija ponovo otvori ekonomiju. U martu, kada je došlo do potpune obustave rada u Velikoj Britaniji, Sunak je objavio program u kojem su zaposleni primali 80% svoje plate zbog toga što su bili dužni da ostanu u svojim domovima dok se pandemija ne obuzda. Trenutno je ovim programom obuhvaćeno 6,3 miliona ljudi.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Broj novoregistrovanih vozila (G/G)	APR	-	-97,3%	-44,4%
2.	PMI uslužni sektor F	APR	12,3	13,4	12,3
3.	PMI građevinski sektor F	APR	21,9	8,2	39,3
4.	PMI kompozitni indeks F	APR	12,9	13,8	12,9
4.	Gfk povjerenje potrošača F	APR	-37	-33	-34

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, dok je deprecirala odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio pad sa nivoa od 0,87805 na nivo od 0,87363, dok je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,2506 na nivo od 1,2410.

JAPAN

Tokom protekle sedmice finansijsko tržište Japana je zbog praznika bilo zatvoreno prva tri radna dana, pa je tek otvoreno u četvrtak. Japan je produžio vanredno stanje do 31. maja, a premijer Abe je izjavio da mjerama uvedenim zbog koronavirusa treba više vremena da utiču na pad stope zaraženih. On je dodao da će polovinom mjeseca stručnjaci ponovo razmotriti situaciju, te da je Vlada spremna da u određenim dijelovima ranije ukine vanredno stanje, ukoliko to bude moguće. Kriza zdravstva sve više naglašava mogućnost da bi Japan mogao da utone u duboku recesiju, nakon što je Vlada produžila rok trajanja vanrednog stanja do kraja tekućeg mjeseca, što primorava fabrike i radnje da ostanu zatvorene duže nego što se očekivalo.

BoJ je u aprilu, drugi mjesec zaredom, ublažila monetarnu politiku, tako što je povećala dozvoljene iznose za kupovinu komercijalnih i korporativnih obveznica, uz pokušaj da zadrži niske kamatne stope za kompanije koje su suočene sa manjkom gotovine. Komercijalne obveznice u vlasništvu BoJ su u aprilu zabilježile rast od skoro 30%, ukazujući na snažnu intervenciju BoJ na tržištu s ciljem olakšanja finansiranja za kompanije koje su pogođene pandemijom.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Monetarna baza (G/G)	APR	-	2,3%	2,8%
2.	PMI indeks uslužnog sektora (final.)	APR	22,8	21,5	33,8
3.	PMI kompozitni indeks (final.)	APR	27,8	25,8	36,2
4.	Potrošnja stanovništva (G/G)	MAR	-6,5%	-6,0%	-0,3%

JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 117,33 na nivo od 115,50. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa od 106,91 na nivo od 106,65.

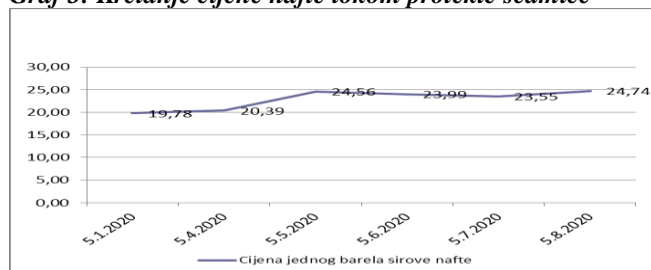
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 19,78 USD (18,01 EUR).

Početkom sedmice cijena nafte je zabilježila rast pod uticajem signala da je došlo do oporavka fizičke tražnje za robama kako su se ekonomije postepeno počele otvarati. Na zatvaranju tržišta u utorak cijena nafte je povećana na nivo preko 24 USD po barelu prvi put od 9. aprila. Tržišni učesnici i dalje posebnu pažnju usmjeravaju na odnose između Kine i SAD, izvještaje o zaradama koji se objavljuju, napretku u otvaranju zapadnih ekonomija te progresu u pravcu pronalaženja vakcine protiv COVID-19. Sredinom sedmice cijena nafte je smanjena, kako je optimizam o pitanju zaustavljanja smanjenja obima proizvodnje ublažen jer su i dalje prisutni rizici ekonomskog oporavka. Podaci o stanju zaliha nafte u SAD koji su ukazali na to da kriza zaliha jenjava, ipak nisu dali podsticaj rastu cijene ovog energenta. Jedan od zvaničnika Ministarstva za energetiku Rusije Sorokin je izjavio da se očekuje da će Rusija u najkraćem mogućem periodu dostići minimalan obim proizvodnje nafte. Krajem sedmice objavljena je vijest da je Saudijska Arabija povećala cijene za rafinerije na globalnom nivou, što je uticalo na rast cijene nafte, koja je trgovanje završila na najvišem nivou zabilježenom tokom prethodne sedmice.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 24,74 USD (22,82 EUR). Na sedmičnom nivou cijena nafte je povećana za 25,08%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

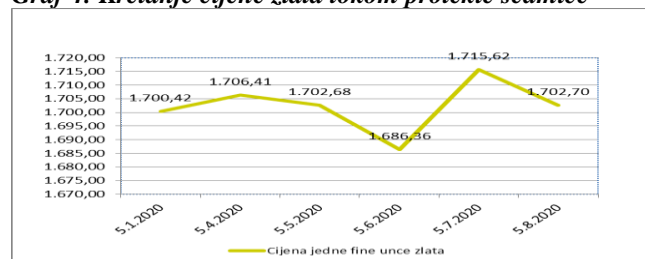
Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.700,42 USD (1.548,51 EUR).

Zalihe zlata ETF fondova su, prema privremenim podacima koje je objavio Bloomberg povećane na 3.006 tona, što je rekordno visok nivo. U ovoj godini prilivi po osnovu zlata su bilježili rast svakog mjeseca, te su ovi prilivi sa 56 tona, koliko su u januaru iznosili, povećani na 159,5 tona u aprilu. Krajem sedmice cijena zlata je bilježila rast, nakon slabih ekonomskih pokazatelja za SAD uključujući i podatke o stanju nezaposlenih, čime je pojačana neizvjesnost vezano za globalno ekonomsko usporenje. Sedmu sedmicu zaredom broj nezaposlenih koji su podnijeli zahtjev za pomoć zbog nezaposlenosti je veći od tri miliona, dok je produktivnost u SAD u prvom kvartalu smanjena na najniži nivo od 2015. godine, dok zvanični podaci ukazuju da bi stopa nezaposlenosti u SAD mogla čak da se poveća na 16% sa 4,4%, koliko je iznosila u martu.

Trgovanje zlatom na spot tržištu je tokom aprila značajno smanjeno kako se tržište našlo u prekidu zbog pandemije koronavirusa, a što je potaknulo i veliku razliku u cijeni ovog plemenitog metala na tržištima u Njujorku i Londonu. Prema podacima LMBA, volumen trgovine je smanjen na 743,5 miliona unci tokom aprila sa 1,33 milijarde unci, koliko je obim ovih trgovina iznosio u prethodnom mjesecu.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.702,70 USD (1.570,90 EUR).

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Pripremili:

Služba Front Office

Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.